

TERMINOLOGIA POLITICII AGRICOLE COMUNE

The Terminology of Common Agricultural Policy

Dragoș Vlad TOPALĂ, Assistant Professor Ph.D.,
University of Craiova

*Abstract: The paper deals with the technical language of the European Union within the Common Agricultural Policy segment. The linguistic landmarks focus on the French and English influences on the *acquis communautaire* terminology by means of lexico-semantic loan translation, on the analysis of syntactic units (simple elements, syntagmata, acronyms), the occurrence of proper names in syntagmata, the use of EU terminology in current Romanian, as well as normative aspects.*

Keywords: terminology, syntagmata, acronyms, Common Agricultural Policy

*Politica agricolă comună (PAC), cf. fr. *politique agricole commune*, engl. *common agricultural policy*, este o sintagmă care desemnează una dintre primele politici comunitare, creată în scopul asigurării necesarului de alimente în cadrul Comunității Economice Europene (înființată prin Tratatul de la Roma din anul 1957), ca reacție la problemele alimentare de după al Doilea Război Mondial. PAC are ca obiectiv „asigurarea unor prețuri rezonabile pentru consumatorii europeni și remunerații echitabile pentru agricultori”¹; respectă principiile adoptate la Conferința de la Stresa din 1958: prețuri unice, solidaritate financiară și preferința comunitară (produsele din UE sunt preferate produselor importate)². Politica agricolă se decide la nivelul UE de către guvernele statelor membre și este pusă în aplicare de acestea. Concret, aceasta reprezintă un set de reguli și mecanisme care reglementează producerea, procesarea și comercializarea produselor agricole în UE. Ulterior, s-au adăugat și alte obiective: îmbunătățirea competitivității produselor agricole comunitare prin reducerea prețurilor, garantarea siguranței alimentare și a calității alimentelor pentru consumatori, prin îmbunătățirea marketingului produselor agricole, introducerea unor politici de dezvoltare rurală³.*

1. Compartimentul PAC operează cu o terminologie socioeconomică specifică, diferită ca grad de accesibilitate: o componentă generală, care vizează mecanismele economico-financiare și agricole fundamentale: *creșterea productivității în agricultură, stabilizarea piețelor, garantarea securității în aprovizionare, prețuri rezonabile, subvenții la export, exploatarea zonelor defavorizate, reparcelarea terenurilor, renovarea satelor, protejarea patrimoniului, refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor, promovarea utilizării eficiente a resurselor, dezvoltarea teritorială echilibrată* etc.; alt sector, care cuprinde termeni cu un coeficient ridicat de specializare, și care constituie un segment nou în cadrul terminologiei specifice PAC, fiind rezultatul progresului științific și managerial pe care îl înregistrează agricultura în cadrul Comunității Europene. Astfel, reforma din anul 2003 a

¹ DETUE, p. 520.

² <http://www.mae.ro/mode/1625>

³ Cf. Ghica (coord.), 2007, p. 112.

marcat o dezvoltare importantă a PAC prin introducerea unor concepte noi; de exemplu: condiționarea plăților de îndeplinirea standardelor cu privire la mediu, siguranța alimentară, sănătatea animalelor și a plantelor (*ecocondiționalitate*), o politică de dezvoltare rurală consolidată, prin reducerea plăților directe către marile exploatații agricole, pentru a finanța noua politică (*modulație*) ș.a.

2. Analiza termenilor mai recenti, unități lexicale simple și sintagme, privește categoria onomasiologică, proveniența, definiția și sensul fiecăruia dintre ei. Exemplele în context sunt selectate fie din presa scrisă, fie de pe site-urile instituțiilor.

2.1. Termeni alcătuiți dintr-o singură unitate lexicală (simpli, formații derivate și compuse tematice) sunt nume de materii: *biocarburant*, *biodiesel*, *bioenergie*, *bioetanol*, *biogaz*; abstracte (concepte): *biodiversitate*, *biomasă*, *degresivitate*, *ecologizare*, *ecocondiționalitate*, *modulație*, *multifuncționalitate* etc. Dintre aceștia, unii sunt prezenți în DCR₃ și în alte dicționare generale ale limbii române: *biocarburant*, cf. fr. *biocarburant*, engl. *biofuel*, definit drept „carburant alternativ, de origine vegetală”⁴; *biodiesel*, cf. fr., engl. *biodiesel*, definit ca „biocombustibil”⁵, mai exact „biocarburant sub formă lichidă obținut din plante”⁶; *bioenergie*, cf. fr. *bioénergie*, engl. *bioenergy*, „energie de natură organică”⁷; *bioetanol*, cf. fr. *bioéthanol*, engl. *bioethanol*, „combustibil ecologic, formula chimică fiind aceeași cu cea a alcoolului etilic găsit în băuturile spirtoase; este folosit ca o alternativă la benzină, în amestecuri de proporții diferite cu aceasta sau în stare pură”⁸; *biogaz*, cf. fr. *biogaz*, engl. *biogas*, „gaz degajat prin fermentarea deșeurilor de substanțe organice și folosit drept combustibil”⁹; *biodiversitate*, cf. fr. *biodiversité*, engl. *biodiversity*, „diversitate din punctul de vedere al elementelor biologice”¹⁰, concret, în cazul PAC, „diversitatea organismelor vii de orice origine, inclusiv ecosistemele terestre, marine și alte ecosisteme acvatice și complexe ecologice din care acestea fac parte”¹¹; *biomasă*, cf. fr. *biomasse*, engl. *biomass*, „cantitatea de materie vie pe unitatea de suprafață”¹², concret „ansamblul materiei vii care este în curs de descompunere”, iar cu un sens mai restrâns, în contextul PAC, „materia vegetală care poate fi folosită ca sursă de energie”¹³; *degresivitate*, cf. fr. *dégressivité*, engl. *degressivity*, „caracter degresiv”¹⁴; odată cu reforma PAC din 2011, termenul semnifică „reducerea ajutorului pe care fiecare proprietate agricolă individuală poate s-o primească”¹⁵; *ecologizare*, cf. fr. *écologisation*, engl. *greening*, „acțiunea de a ecologiza și rezultatul ei”¹⁶, mai restrâns, în contextul PAC, „ameliorarea viabilității agriculturii în Uniunea Europeană”¹⁷; *modulație*, cf. fr. *modulation*, engl. *modulation*, termen polisemantic : (muz.) „trecere de la o tonalitate la

⁴ DCR₃, p. 91.

⁵ DCR₃, p. 92.

⁶ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

⁷ DCR₃, p. 92, vezi și DEX, p. 99; NDN, p. 201.

⁸ DCR₃, p. 93.

⁹ DCR₃, p. 93, vezi și DEX, p. 99; NDN, p. 201.

¹⁰ DCR₃, p. 92.

¹¹ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

¹² DCR₃, p. 94; NDN, p. 202.

¹³ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

¹⁴ NDN, p. 422.

¹⁵ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

¹⁶ DCR₃, p. 209.

¹⁷ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

alta după regulile armoniei; variație a înălțimii și intensității în emiterea unui sunet sau a unui complex de sunete”; (fiz.) „variație a unui parametru al semnalului purtător de informații”¹⁸, a primit și alt sens, în contextul PAC: „sistem de reducere progresivă a cheltuielilor directe, permițând un transfer de fonduri de la primul pilon (*Fondul European Agricol de Garanție*) la al doilea pilon (*Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală*)”¹⁹; *multifuncționalitate*, cf. fr. *multifonctionnalité*, engl. *multifunctionality*, „calitatea de a fi multifuncțional”²⁰, în contextul PAC „rolul complementar al agriculturii în societate, în afară de cel de producere de alimente, de furnizare de bunuri publice, securitate alimentară, dezvoltare durabilă, protecția mediului, menținerea unui echilibru global în sânul societății”²¹.

Sunt termeni care se utilizează în instituții, în documentele europene și în presă. De exemplu: „Distribuitorii vor fi obligați să afișeze la pompă conținutul de *biocarburanți* din benzină și motorină, conform unei hotărâri de guvern adoptate miercuri”. (<http://www.recolta.eu>, 13.09.2012, *Benzinariii vor fi obligați să afișeze la pompă conținutul de biocarburant*); „*Biodieselul* este un *biocombustibil* sintetic lichid care se obține din lipide naturale, ca uleiuri vegetale sau grăsimi animale, noi sau folosite, prin procese industriale de esterificare și transesterificare”. (<http://ro.wikipedia.org/wiki/Biodiesel>, 11.08.2013, *Biodiesel*); „*Bioenergia* este energia ce poate fi produsă prin valorificarea a aproape tot ceea ce ne înconjoară, fiind totodată cea mai veche formă de energie folosită încă de când omenirea a descoperit focul”. (<http://cnmbct.ro>, 11.08.2013, *Bioenergie*); „Porumbul este materia primă principală pentru fabricarea *bioetanolului*”. (<http://www.interagro.ro>, 09.08.2013, *SC BIO FUEL ENERGY SRL*); „Compania Genesis Biopartner a inaugurat astăzi prima centrală de producere a energiei regenerabile în cogenerare, din *biogaz*, investiție de 5 milioane de euro”. (<http://adevarul.ro>, 09.07.2013, *Cum scăpăm de Gazprom: Prima stație de biogaz în cogenerare din România a fost inaugurată la Filipeștii de Pădure*); „*Biodiversitatea* se referă la varietatea de gene, specii și ecosisteme care constituie viața pe pământ”. (<http://www.eea.europa.eu>, 12.08.2013, *Biodiversitate*); „Cel mai mare potențial de *biomasă* îl reprezintă resturile vegetale din agricultură cu 65% din total, fiind urmate de reziduurile din exploatarea forestieră cu 16%”. (<http://www.finex-energy.ro>, 8.08.2013, *Potențialul de biomasă în România*); „O campanie de *ecologizare* a Portului Turistic Mangalia a început sâmbătă și se va desfășura pe toată perioada verii, iar în prima zi mai mulți scafandri au reușit să scoată din mare o serie de deșeuri, precum parâme, sticle, o tigaie și un acumulator provenit de la o ambarcațiune”. (<http://www.mediafax.ro>, 06.07.2013, *Campanie de ecologizare în Portul Turistic Mangalia, scafandrii au scos din mare parâme și sticle*); „Această nouă concepție de *multifuncționalitate* a pajiștilor permanente înglobează atât funcția agronomică (de producție) a acestora, cât și altele, tot atât de importante, cum sunt: folosirea și conservarea biodiversității florei și a faunei specifice, protecția solului, creșterea calității mediului (calitatea peisajului), dezvoltarea agroturismului ecologic”. (<http://www.referate10.ro>, 09.08.2013, *Pajiștile permanente din România și integrarea în Uniunea Europeană*)

¹⁸ DEX, p. 465; NDN, p. 936.

¹⁹ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

²⁰ DEX, p. 690; NDN, p. 954.

²¹ Cf. *Glossaire de la politique agricole commune*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

2.2. Sintagmele desemnează cultura pământului și caracteristicile acesteia: *agricultură biologică*, cf. fr. *agriculture biologique*, engl. *organic farming*, „sistem global de gestiune agricolă și de producție alimentară, caracterizat prin biodiversitate, prezervarea resurselor naturale, produse obținute cu ajutorul procedeelelor naturale”; *axa politicii de dezvoltare rurală*, cf. fr. *axe de la politique de développement rural*, engl. *axes of rural development policy*, „politică ce urmărește ameliorarea competitivității sectoarelor agricole și forestiere, a mediului și a peisajului rural”; *culturi arabile*, cf. fr. *cultures arables*, engl. *arable crops*, „cereale, oleaginoase, proteaginoase, inul și cânepa”; *culturi energetice*, cf. fr. *cultures énergétiques*, engl. *energy crops*, „culturi destinate producerii de energie, mai degrabă producerii de alimente sau de fibre”; *suprafață de interes ecologic*, cf. fr. *surface d'intérêt écologique*, engl. *ecological focus area*, iar în contextul reformei din 2011, „păstrarea din fiecare exploatare agricolă a unui procent de 7% din suprafața fermei în interes ecologic (pentru mediu, ameliorarea biodiversității etc.)”; *dezvoltare durabilă*, cf. fr. *développement durable*, engl. *sustainable development*, „formă de creștere economică răspunzând nevoilor societății de bunăstare pe termen scurt, mediu și lung”; *măsuri de dezvoltare rurală*, cf. fr. *mesures de développement rural*, engl. *rural development measures*, „competitivitate între sectoarele agricole și forestiere, ameliorarea mediului și a calității vieții în spațiul rural”²² etc.

Sintagmele apar în contexte, precum: „*Agricultura biologică* diferă de celelalte moduri de producție agricolă, pentru că ea pune pe primul loc resursele neconvenționale și reciclarea, restituind astfel solului elementele nutritive din deșeuri”. (<http://www.creeza.com>, 08.08.2013, *Sistemul de agricultură biologică (organic sau ecologic)*); „Normele de bază au fost consolidate într-o *axă specifică (Axa II - PNDR) a politicii de dezvoltare rurală* pentru perioada 2007–2013”. (<http://wwf.panda.org/ro>, 08.08.2013, *Surse de finanțare pentru zonele agricole cu valoare naturală ridicată*); „Opțiunea 1.2A - *Culturi arabile ecologice* certificate - 94” (<http://www.200lch.ro>, 10.08.2013, *Programul Național de Dezvoltare Rurală*); „Peste 3000 de hectare de *culturi energetice* au fost subvenționate anul trecut”. (<http://www.agromonitor.ro>, 06.06.2013, *Agromonitor*); „Una din cele mai dezbătute măsuri din reforma PAC este crearea unei *suprafețe de interes ecologic*”. (<http://www.agerpres.ro>, 20.01.2012, *Dacian Cioloș: Suprafețele de interes ecologic vor preveni deșertificarea în Europa*); „*Dezvoltarea durabilă* este cea care urmărește nevoile prezentului, fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface nevoile lor”. (<http://www.addjb.ro>, 07.08.2013, *Dezvoltarea durabilă*); „Care este costul implementării *măsurilor de dezvoltare rurală durabilă* în diferite sectoare?” (<http://www.argumentpress.ro>, 22.04.2013, *Procese de dezvoltare rurală durabilă*).

2.3. Siglele notează compuse, nume proprii de instituții (organizații, fonduri europene): FEGA (*Fondul European de Garantare Agricolă*), cf. fr. FEAGA (*Fonds européen agricole de garantie*), engl. EAGF (*European Agricultural Guarantee Fund*); FEOGA (*Fondul European de Orientare și de Garanție Agricolă*), cf. fr. FEOGA (*Fonds européen d'orientation et de garantie agricole*), engl. EAGGF (*European Agricultural Guidance and Guarantee Fund*); SAPARD (engl. *Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development* „Programul special de preaderare pentru agricultură și

²² Formele sunt preluate din *Glossaire de la politique agricole commune*, cf. http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm și din *The common agricultural policy – A glossary of terms*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_en.htm

dezvoltare rurală”), cf. fr. SAPARD (*Programme special d’adhésion pour l’agriculture et le développement rural* – observăm că s-a impus tot sigla din engleză); SIGC (*Sistemul Integrat de Gestiune și Control*), cf. fr. SIGC (*Système intégré de gestion et de contrôle*), engl. IACS (*Integrated Administration and Control System*) ș.a.²³

În presă, siglele sau/și formele întregite sunt frecvent utilizate în limba română: „Începând cu 1 ianuarie 2007, APIA derulează fondurile europene pentru implementarea măsurilor de sprijin finanțate din *Fondul European pentru Garantare în Agricultură* (FEGA)”. (<http://www.eurotrainer.ro>, 05.12.2009, *Fondul European pentru Garantare în Agricultură*); „*Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă* (FEOGA) finanțează dintr-un buget comun cheltuielile Politicii Agricole Comune”. (<http://www.europeana.ro>, 11.08.2013, *Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă*); „Agenția SAPARD România implementează Programul Național pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (PNADR)”. (<http://www.dreptonline.ro>, 09.08.2013, *Programul SAPARD*); „Referindu-se la Bulgaria, Comisarul a precizat: „Bulgaria a înregistrat progrese și a pus în aplicare *Sistemul Integrat de Gestiune și Control*”. (<http://eufinantare.info>, 02.08.2013, *România riscă reducerea cu 25% a subvențiilor agricole din partea Uniunii Europene*)

3. Terminologia PAC, de factură socioeconomică, a intrat în limba română odată cu integrarea României în Uniunea Europeană. În traducerea *acquis-ului comunitar*, influența limbilor franceză și engleză este preponderentă. Termenii PAC în limba română, unități simple, sintagme și sigle, sunt calcuri din franceză și engleză.

În urma analizei acestora, am constatat următoarele:

a. Unii termeni folosiți în limbajul științific (compusele cu *bio-*) și, deopotrivă, în cadrul PAC sunt înregistrați în dicționarele de uz general ale limbii române consultate: DCR₃, DEX, NDN.

b. Alți termeni cu sens general, prin folosirea în documentele instituționale, au primit o semnificație concretă, nemarcată încă în dicționarele limbii române (*multifuncționalitate, degresivitate*).

c. Câțiva termeni specializați pentru alte domenii au cunoscut extinderi semantice, căpătând un sens nou în cadrul PAC, neînregistrat în dicționare (de exemplu, *modulație*).

d. Sintagmele, alcătuite din două sau mai multe unități lexicale, au sensuri bine determinate. Numele în jurul căruia iau naștere este sugestiv din punct de vedere semantic, privește cultivarea pământului, infrastructura, aspecte sociale din mediul rural.

e. Siglele, nume proprii de instituții și organisme europene, sunt alcătuite din litere inițiale ale principalelor unități lexicale din componența numelui întregit. În context, sensurile lor sunt dificil de identificat de către nespecialiști, dacă nu au forma întregită alături.

Folosirea corectă a termenilor asigură comunicarea eficientă într-un domeniu de interes general, pentru toate statele membre ale Uniunii Europene.

²³ Siglele sunt selectate din *Glossaire de la politique agricole commune*, cf. http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm și din *The common agricultural policy – A glossary of terms*, http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_en.htm

Bibliografie

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX), ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic, 1996.

Bărbulescu, Iordan Gheorghe, Răpan, Daniela, *Dicționar explicativ trilingv al Uniunii Europene* (DETUE), Iași, Editura Polirom, 2009.

Ghica, Luciana-Alexandra (coord.), *Enciclopedia Uniunii Europene*, ediția a III-a, București, Editura Meronia, 2007.

Dimitrescu, Florica (coord.), Ciolan, Alexandru, Lupu, Coman, *Dicționar de cuvinte recente* (DCR₃), ediția a III-a, București, Editura Logos, 2013.

Marcu, Florin, *Noul dicționar de neologisme* (NDN), București, Editura Academiei Române, 1997.

****Glossaire de la politique agricole commune*,
http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index_fr.htm

*** *Politica agricolă comună*, <http://www.mae.ro/mode/1625>

****The common agricultural policy – A glossary of terms*,
<http://ec.europa.eu/agriculture/glossary/index?en.htm>

Surse Web

<http://www.recolta.eu>

<http://cnmbct.ro>

<http://adevarul.ro>

<http://www.finex-energy.ro>

<http://www.referate10.ro>

<http://wwf.panda.org/ro>

<http://www.agromonitor.ro>

<http://www.addjb.ro>

<http://www.eurotrainer.ro>

<http://www.dreptonline.ro>

<http://ro.wikipedia.org/wiki/Biodiesel>

<http://www.interagro.ro>

<http://www.eea.europa.eu>

<http://www.mediafax.ro>

<http://www.creeaza.com>

<http://www.200lch.ro>

<http://www.agerpres.ro>

<http://www.argumentpress.ro>

<http://www.europeana.ro>

<http://eufinantare.info>